

Handlingsplan för närvaro – Trosa kommun

"Din närvaro är avgörande"

Humanistiska nämnden 2025-05-06 § 46, HN/2025:46

Kategori: Styrdokument

Dokumenttyp: handlingsplan

Inledning

Alla barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och en lagstadgad rätt till utbildning. Skolplikten innebär också en skyldighet för vårdnadshavarna att se till att deras barn går till skolan och en skyldighet för skolan och kommunen att kontrollera att alla skolpliktiga barn som bor i kommunen fullgör sin skolplikt. Antalet barn som har stor frånvaro ökar. Forskning visar att långvarig ogiltig frånvaro ofta börjar med giltig frånvaro. Forskning visar vidare att *elever som missar undervisning*, oavsett om skälen är giltiga eller ogiltiga, löper högre risk att hamna i både skol- och frånvaroproblematik.

Målgrupp för handlingsplanen

Denna handlingsplan är ett verktyg för rektor och en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Handlingsplanen är även ett verktyg för elevhälsan och skolans pedagogiska personal.

Övriga målgrupper:

Vårdnadshavare: Skolan informerar vårdnadshavare om vilka rutiner som gäller. Handlingsplanen kan kommuniceras i en kortversion.

Elever: Skolan kommunicerar vilka riktlinjer och rutiner som gäller till eleverna. Den kommunikationen kan vara muntlig eller presentation av styrdokumentet i sin helhet.

Förtroendevalda: Ansvarar för att besluta om handlingsplanen, som ett styrdokument inom Humanistiska nämndens ansvarsområde.

Begrepp och definitioner

Problematisk skolfrånvaro kan vara av olika karaktär. Här är några exempel att vara uppmärksam på.

Ströfrånvaro: Eleven är frånvarande vid enstaka lektioner eller dagar.

Systematisk frånvaro: Eleven är frånvarande vid samma lektioner eller dagar vid ett flertal tillfällen.

Hög frånvaro: Elevens sammanlagda frånvaro, både giltig och ogiltig, är omfattande. Eleven riskerar att missa stora delar av undervisningen och eleven minskar sina möjligheter att nå målen.

Främja närvaro

Utgångspunkten är alltid att få tillbaka eleven till en normal närvaro i skolan. Mentor/klassläraren är ansvarig för eleven under hela arbetet.

Problematiske skolfrånvaro ska betraktas som ett akut problem med risk för allvarliga konsekvenser. Frånvaro bör vara en stående punkt vid Elevhälsoteamets möten (EHT).

Även när alla elever har full närvaro arbetar skolorna förebyggande. De tre viktigaste delarna i det förebyggande arbetet är:

Organisatoriska faktorer:

- Systematik i arbetet generellt
- Kunskap om varför frånvaro är problematiskt hos personalen på skolan¹
- Trygga övergångar
- Förebyggande och proaktivt elevhälsoarbete
- Rutiner för närvaroregistrering
- Rutiner för uppföljning av närvaro och analys av orsaker till frånvaro

Faktorer på individnivå:

- Elevens trygghet och delaktighet: integrera närvaroarbetet i trygghetsarbetet
- Mentorena har regelbundet samtal med sina mentorselever om deras skolsituation

Miljöfaktorer:

- Goda lärmiljöer
- Undervisningens kvalitet
- Ledarskapet i klassrummet

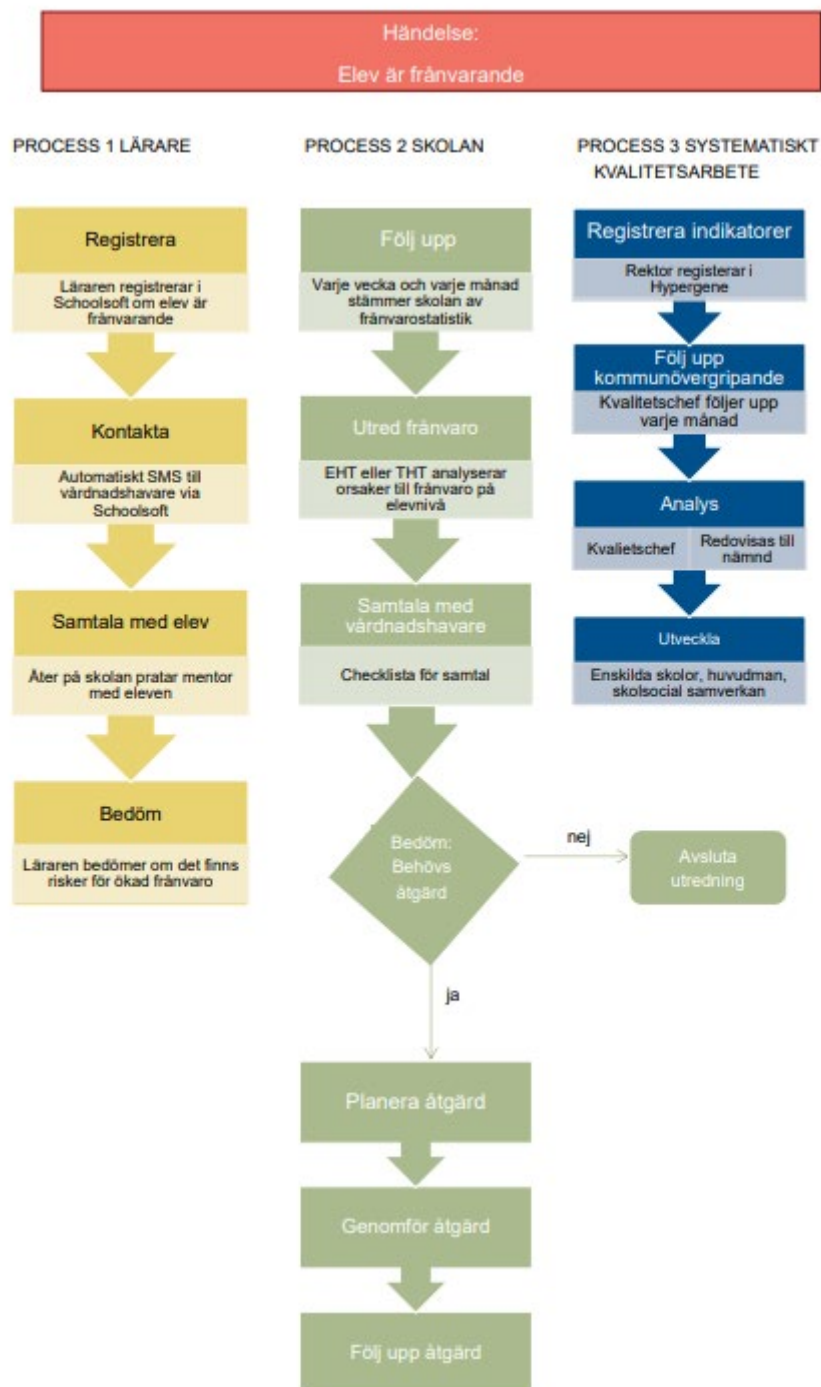
¹ Dela t ex SPSM:s översikt som kom 2025. <https://webbutiken.spsm.se/skolans-insatser-for-att-framja-narvaro-och-forebygga-franvaro-for-alla-elever/>

Rutinen vid ej anmäld frånvaro

Det finns tillfällen då en elev behöver vara frånvarande, till exempel på grund av sjukdom. Frånvaro anmäls varje dag av vårdnadshavare innan skoldagens början. Rutin för hur vårdnadshavare anmäler frånvaro ser olika ut i de lägre stadierna och i högstadiet. Skolenheten kommunicerar vad som gäller med elevernas vårdnadshavare.

Om elev avviker från lektion på grund av sjukdom, tandläkarbesök eller annat ska eleven meddela kanslist eller ansvarig pedagog som kontaktar hemmet för att få bekräftelse på att eleven får lämna skolan. Skoladministratör/ansvarig pedagog registrerar frånvaron i SchoolSoft.

Rutinen beskrivs nedan. På följande sida schematiskt i de tre processer som startar vid en elevs frånvaro, och därefter mer detaljerat med utgångspunkt i de tre processerna.



Rutin vid frånvarande elev:

Processteg (lärare)	Beskrivning
1. Registrera	Läraren registrerar i SchoolSoft om elev är frånvarande eller har sen ankomst. När eleven blir sjuk under dagen anmäler eleven till kanslist/ansvarig pedagog som kontaktar hemmet för att få bekräftat att eleven kan gå hem.
2. Kontakta	Då läraren rapporterar lektionen går det automatiskt ett SMS till vårdnadshavare via SchoolSoft om elev inte är närvarande. Mentor/klasslärare kontaktar hemmet snarast samma dag om eleven inte kommit till skolan och om inte vårdnadshavare har kontaktat skolan. <i>Sen ankomst:</i> När en elev kommit för sent upprepade gånger kontaktar mentor/klassläraren vårdnadshavaren.
3. Samtala med elev	När eleven är åter på skolan pratar mentor (eller någon från EHT) med eleven om mående och skolsituation, i syfte att främja elevens närvaro och goda skolresultat.
4. Bedöm	Läraren bedömer om det finns risker för ökad frånvaro. Vid oro meddelar läraren EHT.

* Om elev är frånvarande och inget besked kan fås om var eleven är, kopplas "rutin för barns försvinnande" in.

Processteg (skolan)	Beskrivning
1. Följ upp (rektor eller delegerat)	Varje vecka och varje månad stämmer skolan av frånvarostatistik för eleverna samt fångar upp om EHT har kännedom om situationer som kan komma att leda till problematisk frånvaro.
2. Utred frånvaro (EHT/Trygghetsteam, THT)	<i>Kartläggning & Analys:</i> Hur ser närvaro/frånvarosituationen ut? - Närvarodata - Information från lärare Analys av orsaker till frånvaro på elevnivå
3. Samtala med vårdnadshavare	Vid oro, t ex ett mönster i frånvaron (både anmäld och oanmäld), sker samtal hem. Checklista för samtal: bilaga 1.
4. Bedöm (EHT)	EHT tar ställning till om frånvaron är problematisk. En skolsocial kartläggning kan användas (bilaga 2) Om frånvaron är oproblematisk stannar processen här. Vid oro: gå vidare. ➔ Frånvaroutredning leder till åtgärd (indikator i SKA)
5. Planera åtgärd (EHT)	EHT planerar för de åtgärder eller extra anpassningar som ska sättas in. En individuell handlingsplan dokumenteras. (Förslag struktur i bilaga 3)
6. Genomför åtgärder	I enlighet med individuella handlingsplanen.
7. Följ upp åtgärd	Ska göras i enlighet med individuella handlingsplanen, vanligtvis varje vecka. Om åtgärder inte lett till förväntad progression, revideras individuella handlingsplanen.

Utredning av frånvaro och bedömning av om frånvaron är problematisk görs av elevhälsoteamet eller av pedagogisk personal på skolan, beroende på frånvarons karaktär. Ett stöd i arbetet är den länsgemensamma modellen för tidig samverkan "Barnets bästa i Sörmland" och det verktyg som tagits fram för att beakta barnets situation i ett helhetsperspektiv. Modellen ger stöd i att identifiera när ett barn har behov av åtgärder från andra aktörer än skolan.



Kontinuerlig uppföljning och tydlig information till elev/vårdnadshavare om nästa steg i handlingsplanen är viktigt under hela processen.

Processteg systematiskt kvalitetsarbete	Beskrivning
1. Registrera indikatorer i beslutstödssystem.	Registreras av skolorna i Hypergene SKA. I detta steg får huvudman information om att skolan har inlett utredning av frånvaro.
2. Följ upp kommunövergripande varje månad	Kvalitetschef analyserar aggregerad statistik.
3. Analys	Redovisas till nämnd: fyra indikatorer, trender.
4. Kvalitetskontroll	Skolkontoret gör varje termin stickprov och bedömer kvaliteten i frånvaroutredningarna.
5. Utveckla arbetet för huvudman, för enskilda skolor eller samverkan med socialkontoret	Ta upp analys vid rektorsmöten. Uppföljningsmöten med socialkontoret kring skolsocial samverkan.

Åtgärder

Ett antal åtgärder är återkommande och vanliga på de flesta skolor. Det handlar om pedagogiskt och socialt stöd:

- Elev som behöver stöd för ökad närvaro får en kontaktperson utsedd. Det kan vara kurator, specialpedagog, lärare eller någon annan.
- Extra anpassning av lärare.
- Pedagogisk kartläggning. Genomförs av specialpedagog tillsammans med lärare.
- Skolsocial kartläggning. Genomförs av skolkurator.
- Samtal med skolsköterska.
- Samverkan med Individ- och familjeomsorgen eller andra externa parter.

Vid mycket hög frånvaro (över 80 %) vid upprepade tillfällen eller under en sammanhängande period, sätts extraordinära stödåtgärder in. Trosa kommuns riktlinjer för tilläggsbelopp för extraordinära insatser och hur ansökan går till beskrivs i separat styrdokument.

Skolsocial samverkan: Samverkan med Individ- och familjeomsorgen. Samverkan beskrivs i separat dokument "Skolsocialt samarbete i Trosa kommun". Ogiltig sammanhängande frånvaro mer än två veckor anmäls alltid, både till skolchef och till socialtjänsten.

Uppföljning frånvaro

Uppföljningen av arbetet med frånvaro görs genom att samtliga skolor i Trosa kommun regelbundet dokumenterar ett antal indikatorer.

De indikatorer vi använder för att följa arbetet för att öka närvaron är:

Indikator 1: Elever med 15 % frånvaro eller mer (andel av skolans elever). Denna indikator ger oss information om den generella frånvarosituationen på våra skolor. Den säger emellertid ingenting om 'systematisk frånvaro' eller om 'problematisk frånvaro'. Indikatorn ska rapporteras som andel (i procent) av skolans totala elevantal.

Indikator 2: Elever som bedöms ha problematisk frånvaro. Indikatorn ska rapporteras som antal elever som EHT identifierat har problematisk frånvaro så att åtgärd ska sättas in (processsteg 4 Bedömning i skolans process ovan). Denna indikator ger oss information om hur skolorna arbetar med frånvaro.

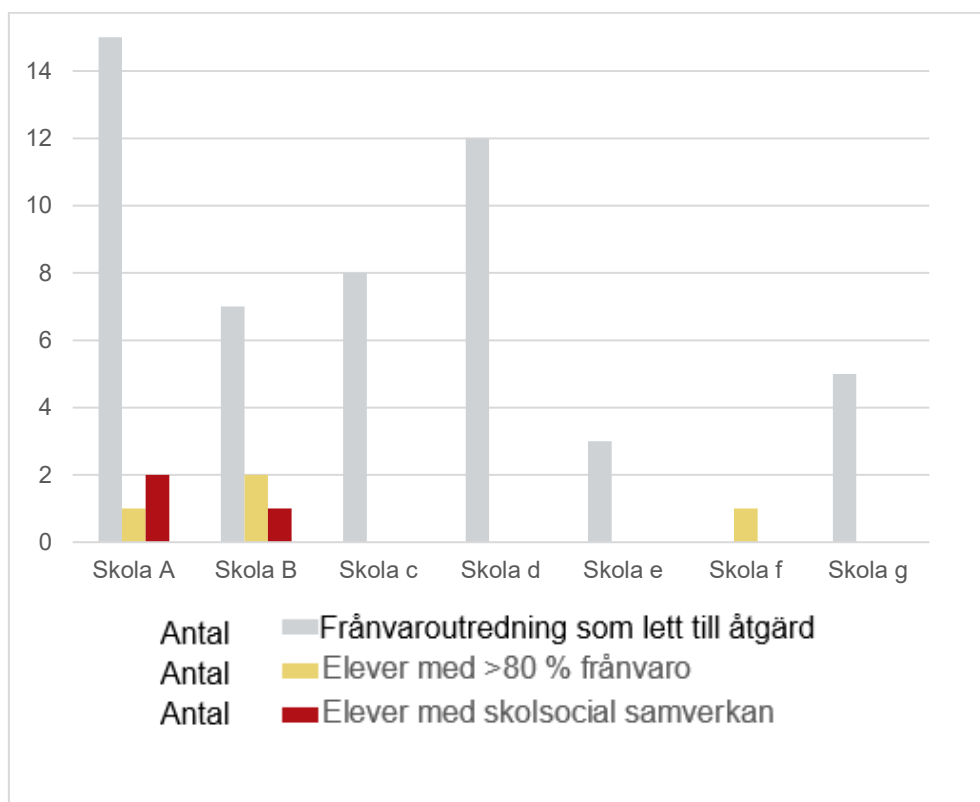
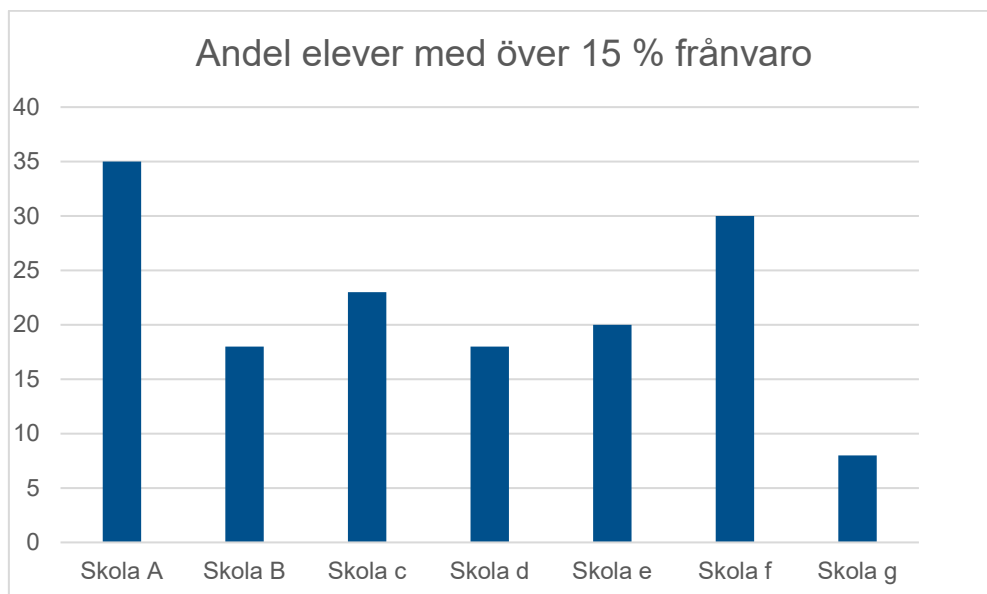
Indikator 3: Elever som ingår i skolsocial samverkan. Indikatorn ska rapporteras som antal elever som i enlighet med "Skolsocial samverkan i Trosa kommun" tagit del av åtgärd som omfattar stöd av socialtjänsten. Denna indikator ger oss information om hur skolor och socialtjänst samverkar för att stötta de elever som behöver mest stöd.

Indikator 4: Elever som har över 80 procent frånvaro. Indikatorn ska rapporteras som antal elever som under senaste fyra veckorsperiod har varit frånvarande från skolan 80 procent av lektionerna eller mer. Indikatorn ger oss information om antalet "hemmasittare" och även om de som varit helt frånvarande och är på väg tillbaka.

Indikator 3 och 4 är överlappande. Vi förväntar oss att en stor del av eleverna med en frånvaro över 80 procent omfattas av skolsocial samverkan. Genom att följa båda indikatorerna får vi information om dessa elever får ta del av socialtjänstens åtgärder som syftar till att stötta de elever som behöver stöd utanför skolan för att hantera frånvaron. Här kan vi även följa förändring som sker till följd av ny socialtjänstlag.

Överväganden

Vi använder olika mått för olika indikatorer i syfte att kunna göra övergripande redovisningar. Vi använder därför *andel* (procent) av elever för indikator 1, som omfattar ett stort antal elever och *antal* elever för de indikatorer där antalet elever är litet och där enskildheter gör att andel av skolas hela elevgrupp är mindre relevant.

Förslag hur statistik redovisas

Bilaga 1**Checklista** (förslag)

för mentor/klasslärare att använda vid upprepade frånvaro

Inför samtalet: ta fram frånvarovy ur SchoolSoft, hänvisa till faktiska bilden av frånvaro i samtalet.

Elev: _____

Samtal med elev datum: _____

Samtal med vårdnadshavare datum: _____

1. Sjukdom Ja ☐ Nej ☐ Kommentar: _____
 2. Trivs i skolan? Ja ☐ Nej ☐ Kommentar: _____
 3. Studiero? Ja ☐ Nej ☐ Kommentar: _____
 4. Har kamrater? Ja ☐ Nej ☐ Kommentar: _____
 5. Svårigheter med skolarbetet? Ja ☐ Nej ☐ Kommentar: _____
 6. Stöd och anpassningar? Ja ☐ Nej ☐ Kommentar: _____
 7. Går det att se något mönster i frånvaron? Ja ☐ Nej ☐ Kommentar: _____
- _____

Mentor/klasslärare: _____

Uppföljning efter en vecka:Fortsatt upprepade frånvaro: Ja ☐ Nej ☐ (om ja, anmäl till EHT) ☐

Kommentar: _____

KOPIA AV CHECKLISTA LÄMNAS TILL REKTOR

Uppföljning EHT:☐kontaktar vårdnadshavare datum.....☐ Återkoppling till mentor: ansvarig datum☐ Ingen ytterligare uppföljning behövs

Kommentar: _____

Bilaga 2**Skolsocial kartläggning – skolfrånvaro**

Skolkurator gör en skolsocial kartläggning. Syftet med den är att få fram elevens syn på sin skol- och livssituation, med fokus på skolsituationen. En skolsocial kartläggning är mindre omfattande än en skolsocial utredning. Varken bedömning eller nätverkets uppfattning ingår i kartläggningen.

Innan beslut om skolsocial kartläggning har mentor/klasslärare både ringt hem till vårdnadshavaren samt haft ett möte på skolan. Vårdnadshavaren ges därigenom möjlighet att lämna sin syn på skolfrånvaron.

Metoden för skolsocial kartläggning är ett samtal mellan kurator och elev, som sträcker sig över ungefär en timma. Eleven ges sedan möjlighet att läsa igenom och skriftligen godkänna att kartläggningen läses upp vid EHT (elevhälsoteamet).

Om eleven inte kommer på erbjuden tid för kartläggning, vid tre olika tillfällen, informeras rektor för vidare beslut.

Frågor/områden som diskuteras i kurators samtal med eleven***Hur upplever du din situation i skolan, pedagogiskt och socialt?***

(skolarbete, vad har fungerat/fungerar idag, svårigheter, orsak till frånvaron, relation/samspel med skolpersonal och elever under lektioner och raster)

Hur mår du känslomässigt?

(självförtroende, självkänsla, identitet, stress, sömn, mat, framtidsbild, magont och huvudvärk)

Hur ser din hem- och fritidssituation ut?

(familjebild, hemförhållanden, nätverk och fritid)

Vad tycker du att du behöver för stöd för att frånvaro skall bli närvaro?

(vad kan skolan göra, du själv, föräldrarna)

.....skolan Datum

Namn Skolkurator:

Har tagit del av kartläggningen och godkänner att den lämnas till rektor.

Kartläggningen kommer att delges på nästa EHT.

Elevens namn

Kartläggningen lämnas till rektor(datum)

Bilaga 3

Handlingsplan allmän

Namn:

Datum:

Klass:

Handlingsplan upprättas tillsammans med elev av ansvarig pedagog.
Handlingsplanen görs aktuell för elevens alla undervisande lärare.

Alla elever har behov av individuella lösningar. Här nedan följer en lista med anpassningsalternativ som pedagog kan ha som underlag när de tillsammans med elev och vårdnadshavare ska upprätta en handlingsplan. Vi vill betona att vad en elev är hjälpt av inte behöver vara en lösning för alla. En handlingsplan är individuell och anpassad för just den elevens förutsättningar.

Elevens starka sidor:

Orsak till handlingsplan:

Önskad effekt:

Anpassningar/stöd i skolan:

Övriga anpassningar: